

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

help
saferinternet **line**
210 6007686

Γραμμή βοήθειας

SaferInternet4Kids.gr
ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΣΦΑΛΕΣΤΕΡΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Ενημέρωση-Επαγρύπνηση

safeLine.gr
www.safeline.gr

Γραμμή παράνομου
περιεχομένου

Η διασπορά ψευδών ειδήσεων ήταν και συνεχίζει να είναι ένα συχνό φαινόμενο στο διαδίκτυο, αλλά η εμφάνιση και υψηλή δημοφιλία των υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης μετέτρεψε την διασπορά αυτή σε πραγματική επιδημία. Ψευδείς ειδήσεις, ακόμη και κάποιες που είναι ηλίθιο φαινόταρο ότι δεν περιέχουν ίχνος πραγματικότητας ή και λογικής πολλές φορές, **μεταδίδονται πλέον με ταχύτητα αστραπής στον κυβερνοχώρο μέσω των social media** με αποτέλεσμα δυστυχώς να αποκτούν υπόσταση και να γίνονται τελικά πιστευτές από μεγάλη μερίδα του κοινού.

Ο καθένας από εμάς λοιπόν, καλείται **να ελέγχει** την πηγή της πληροφόρησης του, **να κατανοεί** την αποστολή του συγκεκριμένου μέσου ενημέρωσης και τους στόχους του, **να αναλύει** πέραν των όσων διαβάζει, **να ελέγχει** την ταυτότητα του συντάκτη της είδησης και **να συγκρίνει** τις διάφορες πηγές ειδήσεων πριν καταλήξει σε κάποιο συμπεράσματα.

Σύμφωνα με έρευνες, **6 στους 10 χρήστες του Ίντερνετ αναδημοσιεύουν μια είδηση διαβάζοντας μόνο τον τίτλο και όχι το περιεχόμενο της.** Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι το 80% των μαθητών και φοιτητών που συμμετείχαν σε έρευνα του πανεπιστημίου Stanford σχετικά με την αξιολόγηση της πληροφορίας δεν κατάφεραν να ξεχωρίσουν ένα πραγματικό άρθρο από ένα ψεύτικο, ούτε ένα δημοσιογραφικό άρθρο από ένα διαφημιστικό. Επίσης, ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι κριτήριο εγκυρότητας για τους νέους αποτελεί το μέγεθος της φωτογραφίας σε ένα άρθρο και όχι...η αναφορά της πηγής του.

Όλοι μας παίζουμε έναν σημαντικό ρόλο σε αυτό το φαύλο κύκλο. Κάθε φορά που δεχόμαστε παθητικά πληροφορίες χωρίς να τις διπλο-ελέγξουμε ή όταν μοιραζόμαστε μια ανάρτηση, μια εικόνα ή ένα βίντεο πριν το δούμε πρώτα διεξοδικά, προσθέτουμε ένα λιθαράκι στο οίκημα της παγκόσμιας παραπληροφόρησης.

Τι ονομάζουμε ψευδείς ειδήσεις;

Οι ψευδείς ειδήσεις (fake news) είναι ιστορίες οι οποίες παρουσιάζονται κυρίως ως δημοσιογραφικές, είναι όμως κατασκευασμένες εσκεμμένα για να εξυπηρετήσουν κάποιο σκοπό.

Οι ψευδείς ειδήσεις μπορούν να περιέχονται σε ψηφιακό ή έντυπο περιεχόμενο.

Επίσης, μπορεί να λάβουν τη μορφή ολόκληρων ιστοσελίδων που έχουν σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να μοιάζουν με αξιόπιστα ειδησεογραφικά sites.

Ο σκοπός ύπαρξης των «ψευδών ειδήσεων» μπορεί να είναι:

- εμπορικός όπως η προώθηση ενός προϊόντος ή η δημιουργία κίνησης (traffic) προς μία ιστοσελίδα (clickbait)
- πολιτικός (παραπληροφόρηση-διαμόρφωση κοινής γνώμης)

Γιατί είναι σημαντική η παιδεία στα μέσα;

Μία κοινωνία με παιδεία στα μέσα και την πληροφορία προωθεί την ανάπτυξη ελεύθερων, ανεξάρτητων και πλουραλιστικών μέσων και ανοιχτών συστημάτων πληροφορίας.

Η Παιδεία στα Μέσα δεν αφορά μόνο σε όλα τα μέσα ενημέρωσης αλλά και σε οποιαδήποτε μορφή έκφρασης και επικοινωνίας στη σύγχρονη, ψηφιακή εποχή.

Γιατί πρέπει να εκπαιδευτώ στην παιδεία στα μέσα;

Γιατί:

- ➔ Θα μάθω να σκέφτομαι κριτικά
- ➔ Θα γίνω έξυπνος «καταναλωτής» προϊόντων και πληροφοριών
- ➔ Θα μάθω να ξεχωρίζω την άποψη από το γεγονός
- ➔ Θα μάθω να επικοινωνώ με υπευθυνότητα

Πως θα καταλάβουμε αν αυτό που διαβάζουμε είναι αξιόπιστο;

Υποβάλλοντας στον εαυτό μας τις εξής ερωτήσεις:

ΠΟΙΟΣ; Ποιος το δημοσίευσε; Είναι ειδικός στο συγκεκριμένο θέμα;

ΠΟΥ; Που δημοσιεύτηκε; Είναι η πηγή αξιόπιστη;

ΠΟΤΕ; Πότε δημοσιεύτηκε ή ενημερώθηκε τελευταία φορά;

ΓΙΑΤΙ; Για ποιο λόγο δημοσιεύτηκε; Για να μας ενημερώσει, να μας πείσει για μια γνώμη ή για προωθήσει ένα προϊόν;

ΠΩΣ; Πώς αναπαράχθηκε; Από αξιόπιστα site ή κυρίως μέσω των κοινωνικών δικτύων;

Αν συναντήσετε περιεχόμενο στο διαδίκτυο για το οποίο δεν είστε σίγουροι ότι είναι αληθές **σε καμία περίπτωση μην το αναδημοσιεύσετε χωρίς πρώτα να το ερευνήσετε.** Ένας τρόπος είναι να αναζητήσετε την είδηση μέσω μιας μηχανής αναζήτησης έτσι ώστε να διαπιστώσετε αν έχει δημοσιευθεί και αλλού.

Πολλές φορές κάποιος ο οποίος έχει προχωρήσει στην αναδημοσίευση μιας ψεύτικης είδησης μπορεί καν να μην το γνωρίζει οπότε είναι σημαντικό να το επισημάνετε γράφοντας κάποιο σχετικό πολύ ευγενικό σχόλιο κάτω από την αναδημοσίευση. **Πρέπει να γίνει συνείδηση ότι όπως ο εκφοβισμός δεν είναι αποδεκτός έτσι δεν είναι αποδεκτή και η παραπληροφόρηση.**

ΟΤΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΕΠΙΡΡΟΗ ΕΧΕΙ ΚΑΤΙ, ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΚΑΝΟΥΝ ΣΥΝΕΙΔΗΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ!

Πως θα ξεχωρίσω την είδηση από το άρθρο γνώμης;

Τόσο η είδηση όσο και το άρθρο γνώμης διαμορφώνουν την κατανόηση μιας πληροφορίας. **Στη συγγραφή μιας είδησης ακολουθούνται οι δημοσιογραφικοί κανόνες**, η είδηση δηλαδή πρέπει να απαντήσει στα ερωτήματα τι, ποιος, πού, γιατί, πώς. **Αυτό δεν είναι το ίδιο με ένα άρθρο γνώμης όπου το άτομο εκφράζει μια άποψη**. Σκοπός είναι να βοηθήσει τον αναγνώστη ή τον θεατή να κατανοήσει καλύτερα την έννοια των γεγονότων, να εξηγήσει και όχι να πείσει.

Είδηση: Οι υψηλής ποιότητας ειδήσεις πρέπει να επικεντρώνονται στις αδιαμφισβήτητες πληροφορίες που απαιτούνται για την αναμετάδοση των νέων. Αυτό περιλαμβάνει όσους συμμετείχαν, τον τόπο όπου συνέβη και τυχόν πρόσθετες σημαντικές λεπτομέρειες και αποδεικτικά στοιχεία.

Γνώμη: Ένα σημαντικό μέρος των ειδήσεων αφορά την ερμηνεία ενός ατόμου σχετικά με τη σημασία ή την επίδραση ενός συμβάντος ή πολλών γεγονότων. Η γνώμη μπορεί να είναι μια συγκεκριμένη άποψη ή μπορεί να σκοπεύει να πείσει τους άλλους, εφόσον είναι σαφώς χαρακτηρισμένη ως άποψη.

Ενδείξεις μη αξιόπιστου δημοσιεύματος:

- Υπερβολικοί τίτλοι ή τίτλοι που δεν έχουν σχέση με το κείμενο της ανάρτησης
- Ανυπόγραφο δημοσίευμα
- Ορθογραφικά-συντακτικά λάθη ή κείμενο-προϊόν αυτόματης μετάφρασης
- Απίστευτοι ισχυρισμοί περιεχομένου
- Απουσία ημερομηνίας
- Φωτογραφίες-προϊόν photoshop
- Παραπομπή σε μη ενεργά links
- Προτροπή για αναδημοσίευση

* Η απάντηση στην
αντιμετώπιση του
φαινομένου της διασποράς
ψευδών ειδήσεων δεν είναι
άλλη από την καλλιέργεια
κριτικής σκέψης!

«Την αποκλειστική ευθύνη της παρούσας έκδοσης φέρει ο συγγραφέας της. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των περιεχομένων σ' αυτήν πληροφοριών.»